

HOLMI

XXI. évfolyam 5. szám

2009. május

Szerkeszti: Réz Pál (főszerkesztő),
Radnóti Sándor (bírálat), Várady Szabolcs (vers), Závada Pál (széppróza),
Fodor Géza, Szalai Júlia, Voszka Éva

Szerkesztőbizottság: Bodor Ádám, Dávidházi Péter,
Göncz Árpád, Kocsis Zoltán, Lator László,
Ludassy Mária, Nádasdy Ádám, Rakovszky Zsuzsa.
Tördelőszerkesztő: Környei Anikó. A szöveget gondozta: Zsarnay Erzsébet

TARTALOM

- Bodor Ádám*: Verhovina madarai (*Részlet*) • 575
Takács Zsuzsa: A test imádása • 588
Bertók László: Személyiség, ahogy esik szét • 588
Együtt élni a fájdalom • 589
Zápor György: Virág Dóra • 589
Aradi Varga Imre: Odüsszeusz emlékei
Lógok a gyökéren • 595
Árnyak beszélnek • 596
Beck Tamás: A gyanútlan test • 598
A skizofrén srác • 599
Kun Árpád: Mese az esetlen hegyekről • 600
Mese porról, kőről, vízről • 601
Lator László: Zsinórpaddás (Hogy felelhessen
valamit) • 601
Szakács Eszter: A vers születése és halála • 605
Tenigl-Takács László: Éhség • 613
Ágai Ágnes: Sorok egymás alatt • 618
Levél egy barátomnak • 619
Turbuly Lilla: Határ.idő • 620
Mesterházi Mónika: A másik ember – az a rohadék • 620
Kinde Annamária: Zöldrózsaszín • 621
Szigethy Gabriella: (Túlságosan is) érzelmes utazás,
Nagy-Britannián túl • 621
Bíró Zsófia: Vidéki bestiárium • 631
Kőríz Imre: Zsokékúra • 634

- Nagy András:* Vagy Hegel – vagy dialektika • 638
Pollágh Péter: Polipos fák • 664
 Kopott szófa • 665
 A Dédi ökle • 665
 Minden szín alatt • 665
 A Dédi fog • 666
Both Balázs: René Magritte: Szeretők (1928) • 666
 René Magritte: Isten szalonja (1948) • 667
Déri Balázs: Érzéklet • 667
 Ünnepek, hétköznapok • 668
Jemnitz Sándor naplójából (I) (*Részletek*) (*Közléteszi Jemnitz János*) • 669
Somos Béla: Írásjelek • 682

FIGYELŐ

- Török László:* „Vallomások az emberi szellem egysége mellett” (Szilágyi János György [szerk.]: Voces paginarum. Magyar ókortudomány a huszadik században) • 683
Molnár Krisztina Rita: Titokgazda (Turbuly Lilla: Szélrosta) • 691
Bojtár Endre: Két enciklopédia a kelet-európai zsidóságról (The YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe; Virgilijus Liauška: XX a. Lietuvos žydu enciklopedinis žinynas) • 695

A *Holmi* postájából
Förköli Gábor levele • 698

Megjelenik havonta. Felelős kiadó: Réz Pál. Vörösmarty Társaság
 Levélcím: HOLMI c/o Réz Pál, 1137 Budapest, Jászai Mari tér 4/A
 Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok
 Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág
 Előfizethető közvetlenül a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján,
 Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a Központi Hírlap Centrumnál
 (Bp. VIII., Orczy tér 1. Tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp. 1900)
 További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu
 Előfizethető még postai utalványon Závada Pál címén (1092 Budapest, Ráday u. 11–13.)
 Előfizetési díj fél évre 2500, egy évre 5000 forint, külföldön 50, illetve 100 euró
 Tördelte: Kardos Gábor. Nyomtatta az ADUPRINT Kft. Vezető: Tóth Béláné

A HOLMI honlapja: www.holmi.org

ISSN 0865-2864

Bodor Ádám

VERHOVINA MADARAI

Részlet

Két nappal azelőtt, hogy nevelőapámat, Anatol Korkodust letartóztatták, mintha mi sem lenne készülődben, úgy volt, hogy Monor Gledinből újabb védenca érkezik, ezért megkért, hogy fogadjam a hajnali vonatnál, és kísérem be az irodára. Azt tervezte, hogy aznap ágyban marad, ezért etessem meg a gyereket, beszélgessek vele, tartsam szép szóval úgy délutánig, amikor majd ő maga is ráér vele foglalkozni. Máskor Balwindert, a hivatal mindenesét küldte az állomásra, ha a telepre vendége vagy épp egy ilyen újonc érkezett, de erről most, ki tudja, miért, hallani sem akart.

Mivel a menetrendet itt nemrég eltörölték, és csak annyit lehetett tudni, hogy a szerelvény, amely főként tehervagonokból állt, és csak egy rozoga harmadosztályú kocsit hozott, még a rönktelepi munkakezdet előtt megérkezik, már jóval virradat előtt kibakattam a vasútállomásra, és a kijárat közelében, egy zúzmarával lepett padon gunnyasztva várakoztam. Magam mellé, jól látható helyre kivettem azt a kartonlapot, amelyre az öregem még előző este ráírta a jövevény nevét filctollal, nagy betűkkel és jó vastagon, hogy az állomás gyér fényeiben is ki lehessen betűzni. Daniel Vangyeluknak hívták, mint valami kopott, öregszagú sekrestyést, közben tudni lehetett, csakis valami kis suhanc süvölvényről van szó.

A Monor Gledin-i javítóintézetből irányították ide átnevelésre, hogy amíg lábra kap, és megtanul viselkedni, a telepen húzza meg magát. Anatol Korkodus szívesen fogadott vadócokat, megtévedt fiatalokat, hogy távol a város kísértésétől, imbolygó ködök, kénzágú melegforrások, elhagyott meddőhányók közelében, a végtelen szabadság igézetében találjanak magukra, a boldogulás útjára. Akadt közöttük, aki alig pár nap elteltével ismeretlen helyre távozott, és örökre nyoma veszett, de legtöbbször már végző nyughelyét is kinézte magának, hogy ha majd elérkezik az ideje, itt, a Paltin lejtői alatt hantolják el.

Akkoriban magam is már jó pár éve éltem Verhovinán. Jó pár évvel korábban, egy zúzmarás hajnalon ide engem is ugyanez a vicinális hozott.

Szélcsendes éjszakákon, különösen olyankor, amikor a völgyet egy-egy vastagabb felhő burája takarja, már egy-két órával érkezése előtt hallani lehet a vonatot, amint kapaszkodni kezd a Jablonka mentén, amint csörömpölve átgurul a százéves vashidakon. Akinek a füle hozzászokott, már a távolból érkező kósza hangokból pontosan tudja, mikor, merre jár a vonat. De a berek mélyedéseit, a bokrokkal szegélyezett árkokat a töltés két oldalán most tompa köd borította, amely még a közeli kutyaugatást is elnyelte. Azt, hogy a vonat mégis közeledik valahol a völgy kanyarulatai mögött, csak a talpfák mocorgása jelezte, egy-egy nyikkanás, nesz, amely mint az áram végigsiklott a síneken.

A vonatot most rajtam kívül csak Stecc állomásfőnök várta, mostanság mintha elment volna az emberek kedve a vonatozástól. Nemrég elterjedt a hír, hogy az állomás bezár, talán még a síneket is fölszedik, és a vashidakkal együtt eladják, mert a Jablonka-völgyi vasútvonalat a Tuverkan pasa átkelőjétől egészen a rönktelepi rakodóig állítólag megvette egy Haraklán Bazil nevű gazdag idegen. Mondták is, hová való, a hegyeken túli messzi, gazdag síkságról, valami Scholtwadkert, Holtwadkert vagy valami ha-

sonló nevű mesebeli helyről. Állítólag már elkészültek a vasutasoknak címzett felmondólevelek, nem csoda tehát, ha már előre elnéptelenednek az állomások.

Úgyhogy amikor a hajnali járat pihegve, sziszegve, gőzökbe burkolózva megállt, a harmadosztályú terem ablakából fekete-sárga csíkos sapkával a fején csak egyvalaki nézett ki a néptelen peronra. Nem is igen akaródzott neki onnan elmozdulni, csak amikor látta, hogy a lekapcsolt mozdony egymaga hangtalanul elgurul a remíz felé, és rájött, nincs tovább, végre leszállt, és tétován elindult a kijárat felé.

Az mindjárt kiderült, hogy nem is sapka az a fején, csak rövid sörtehaja van min-tásra festve. A ködös szűrületben az eredeti sötét tincsek között aransárga csíkok világitottak. Teljesen kinőtt, olcsó farmeranyagból készült zubbonyt viselt, nem volt ná-la semmi csomag, és amint a lámpák fénykörébe ért, kiderült, hogy még cipője sincs. A befagyott tócsák szegélyét ropogtatva mezítláb lépkedett végig a peronon. Minden-képp el kellett haladnia előttem, így aztán amikor közelembbe érve megpillantotta a darab kartont a padon, és kibetűzte rajta a saját nevét, tétován megállt.

„Mi a fene. Csak nem rám vársz? Úgy volt, hogy csak holnap jövök.”

„Anatol Korkodus megérezte, hogy ma érkezel.”

„Én meg gondoltam, hogy ma még csak úgy magamban nyújtózom egyet a resti-ben, elköltöm a spórolt pénzemet, fölmeérem a terepet, aztán holnap majd jelentke-zem. El van rontva a napom.”

Vékony, rekedtes hangon beszélt, közben egyetlen foga sem látszott. Jégszínű, ké-kesszürke szeme volt, olyan, mint a fogadós Pochoriles eszkimó kuttyájának. Fején boly-hosan virítottak a rikító sárga csíkok.

„Akkor térj magadhoz. Látsz itt valahol restit?”

Az állomás itt mindössze két helyiségből állt: az egyikben a főnök és a két forgalmista lány egymást váltva dolgozott, a szállítás ügyeit, a jegykiadást és az áru fuvarozást egy kis ablakon át intézték, amely egyenesen a szabadba nyílt, hátul egy szárnyas ajtó mö-götti tágasabb szobában családjával Stecc állomásfőnök lakott. Italmérésre hajdan egy bádogasztallal és két törött támlájú csóvázás székkal egy kopott, poros bódé szolgált, amely már évek óta zárva tartott.

Átvágtunk a téren, az üzemanyagraktár és a rönktelep előtt, aztán Verhovina népte-len főutcáján baktattunk, kerülgetve a fagyott göröngyöket. Csak az én bakancsom tal-pa kopogott, a mezítlábas Daniel Vangyeluk jó fél lépéssel mögöttem nesztelenül ke-rülgette a befagyott tócsákat.

„Ha kérdeznem szabad, a cipődet hol hagytad?”

„Eldobtam.”

„Viccelsz. Nekem válaszolj rendesen.”

„Jól hallottad. Ahogy mondtam: eldobtam.”

Nyegrutz bodegájából sárga fény vetült a ködre, a nyitott bejárat előtt sült geszte-nye és égett olaj illata kavargott. Megragadtam finoman Daniel Vangyelukot a könyö-kénél, és a bejáratához kísértem. Vézna kis karja volt, mint egy gyereknek. Körülnéz-tem, üres volt az utca.

„Itt megállsz szépen, és nem állsz szóba senkivel. Ha valaki elkezd bámulni, hogy ki vagy, mi vagy, észre se veszed. Tégy úgy, mintha senki se lennél. Érted? Mintha az il-lető csak rémeket látna.”

„És miért bámulnának?”

Végigmértem feje búbjától, a virító sárga csíkoktól mezítelen lábáig.

„Csak.”

A bodega még üres volt, Irina Nyegrutz a pult mögött ült, mellette egy kék tálban kockás kendő alatt a lángosnak való tésztát kelesztette. A gáztűzhelyen egy tepsiben repedező héjú forró gesztenyék füstölögtek. Rendeltem fél kiló sült gesztenyét és két túrós lángost. Mialatt Irina Nyegrutz kiszaggatta a tésztát, túrót csomagolt belé, és tologatta, forgatta a forró olajban, föl és alá sétáltam a bodega üres termében, ki-kibámultam a nyitott ajtón, a párás ablakokon. Pont hat óra volt, a köd derengő függönyei mögött tompán a fűrésztelep szirénája bűgött. A lila ablaküvegen a pára lecsorgó erei között, mintha bőgnék, borostás arcmásom árnyképe remegett. Daniel Vangyeluk orra előtt a lehelet gomolygó párájával mint egy kutya, akit gazdája a bolt elé kötött, engedelmesen állt a küszöb előtt. Keze a zsebében, egyik csupasz lábfeje a másikon.

Irina Nyegrutz papírzacskóba csomagolta a lángosokat, külön egy másik zacskóba a sült gesztenyét. Kínézett az ajtó elé.

„Kinek lesz a másik?”

„Senkinek.”

„Új gyerek? Ahogy elnézem, nem marad itt.”

„Bár úgy lenne.”

Daniel Vangyelukkal máris továbbindultunk az úton. Pár lépés után halkán, de mégis haragosan megszólalt.

„Mondd csak, mért hagytál künn?”

„Legközelebb majd te is bejössz.”

„De most valamiért nem lehetett.”

„Nem akartam, hogy Irina Nyegrutz megérezze a szagod.”

„Tegnap óta úton vagyok. Biztos van egy kis vonatszagom.”

„Semmiféle vonatszagról nem beszéltem. Mondd csak, miért dobtad el a cipődet?”

„Beleszartak.”

„Ez komoly? Attól még fölhúzhattad volna. Ha nem tudnád, szerencsét hoz. Téged valaki nagyon szeret.”

„A kis Zsanett volt az. Szegényt bosszantotta, hogy kiengednek.”

„Még találkozhattok. Gondod legyen rá, hogy valamivel viszonzod.”

A Man-Gold udvar bejáratánál könyökénél fogva újra megállítottam. Virradt, kezdett áttetszőn kocsonyásodni az ég, de a négy fallal körbezárt udvarban még megrekedt a távozó éjszaka homálya, a pogácsasütő lépcsőjén négy sorba kikészítve csak a kecske-tejjel teli palackok derengtek. Elvettem kettőt, aztán ahogy továbbhaladtunk, alig két házzal odébb, de már a szemközti oldalon, bekopogtam az Augustin-ház ablakán. Már-mint a deszkán, ami eltakarta az ablakot.

Augustinék ablaka, amely az utcára nyílt, rézsút és keresztben deszkákkal volt beszőgezve, a rácsozaton csak egy helyen maradt egy kis rés, hogy a deszkák között kiférjen egy kéz, hogy be tudjon venni ezt-azt, például egy tejesüveget. Az Augustin házaspár házi őrizetben volt. Mivel a fogda Verhovinán nemrég leégett, nem volt más mód, otthoni őrizetben kellett tartani őket.

Föltettem a párkányra az egyik üveget, és vártam, hogy kinyissák az ablakot. A deszkák mögül Augustinné hangja hallatszott:

„Igaz, hogy az alprefektus asszonyt menesztik, és ki van rúgva Anatol Korkodus is? Mert akkor minket tévedésből tartanak itt. Szólj azonnal Hamilcar Nikonuknak, hogy minket még a mai napon engedjenek ki.”

„Sok minden megeshet. De az biztos, hogy titeket holnap Gledinben, pórázon vezetve vizsgálóbíró elé állítanak.”

Újra karon ragadtam Daniel Vangyelukot. „Még azt hiszi, kedvem van velük beszélgetni.”

„Csináltak valamit, vagy csak úgy bezárjátok őket?”

„Ahogy vesszük. Nem tudom, mond-e neked ez valamit: áramot vezettek iskolás gyerekekbe. Az egyik nyolc, a másik tizenegy éves volt. Valódi áramot, a kétszázhusz voltosat.”

„Valami kísérlet, ilyesmi?”

Legyintettem. „Nem mindegy?”

Volt egy szép sárga macskám, Charlotte. Megvolt vagy nyolc kiló, farka vastag és csíkos, füle bojtos, mint a hiúznak, kutya, ha szembement vele az utcán, átsietett a túlsó oldalra. Most a kapu szemöldökfáján kuporodva várakozott, de amint a közelébe értünk, leugrott, és bár nem volt ismerkedős fajta, előbb föltartott fejjel bámulni kezdte Daniel Vangyelukot, aztán mögé kerülve, úgy, hogy farkával a nadrágját érintse, lassan átbújt a két lába között. Megint csak leült vele szemben, és bámult az arcába, a jégfényű szemébe. Amint elindultunk, mellettünk csüngő fejjel ő is lassan, töprengően kísérgetett.

„A tied?”

„Mit gondolsz, kié lehet?”

„Miért van nyakörv rajta?”

„Ha úgy adódik, hogy félek, mondjuk, éjszakai ügyeleten, pórázon magammal viszem.”

„Kezdj búcsúzni tőle, mert kell nekem. Bármilyen áron megveszem.”

Lehet, komolyan gondolta, de magamban csak nevettem. Az irodán megkértem, tegyen ki mindent a zsebéből, helyezzen mindent szép sorba Anatol Korkodus íróasztalára. A kibocsátó céduláján kívül mindössze harminchét kupon volt nála. Vehetett volna rajta legalább egy papucsot vagy valami kis topánt az útra, telt volna egy váltás alsóra, harisnyára is. De nem volt nála semmi egyéb. Miután erről egy alapos testi motorozás útján is meggyőződtem, körbevezettem a kommunális hivatal udvarán, amelynek a végében az öregemmel a kis szolgálati lakásban laktunk. Rideg, pusztágyomos udvar volt, sárba fagyott lábnyomokkal. Állt ott a nyitott csűrben egy rozsdás hóeke, egy öreg poros homokfutó, mellette kipukkadt abroncsokkal Hamilcar Nikonuk körzeti megbízott ócska Willys terepjárója. Amerre megfordultunk, Daniel Vangyeluk lábnyomai sötétlettek a fagyott talajon. Az árnyékszék bejárata előtt megállt, és kérte, hogy bemehessen a dolgát elvégezni.

Miközben várakoztam, Balwindert, a hivatali mindenésünket pillantottam meg a nyitott kapu előtt. Nem tudom, honnan került elő, mert a környéken korábban egy teremtet lélek sem mutatkozott. Egy jó reggelt sem mondott, biccentésre sem méltatott, csak állt ott, állt mozdulatlanul, és bámult befelé az udvarra. Az udvarra, ahol rajtunk kívül számára semmi látnivaló nem lehetett. Odasétáltam hozzá.

„Valami baj van? Mi a fenét ácsorog itt?”

„Mi hogy legyen? Csak nézelődöm. Talán nem szabad?”

„Hát ez jó. Úgy látom, ezt maga most direkt csinálja. Nincs valami sok értelme, annyit mondhatok.”

„Hátha van.”

Phú! Mérgemben kiköttem.

Közben Daniel Vangyeluk is előbújt az árnyékszékről.

„Én is itt fogok lakni?”

„Lakni te ma este a karanténba mész. Kereken három hétre. Itt ez a szokás, tudod, a bacilusok miatt.”

Látszott rajta, nem egészen érti, amit mondok, lehet, nem is tudja, mi az a karantén, de mivel nem kérdezte, nem magyaráztam meg neki.

Daniel Vangyelukot a konyhában ültettem le, elé terítettem egy rongyszőnyeget, hogy ha fázik, csupasz lábfejét azzal takarja be. Bár odabenn sem volt túl meleg, kismultak a vonásai, eleredt az orra, zubbonya ujjába törölte. Sápadt, vékony bőrű, vézna gyerek volt, kékesszürke, fagyos kutyaszeme ide-oda járt a falak között. Keze fején tintaszínű otromba tetoválás, egy rovott múlt talányos jegyei: pontok, vonalak, keresztek.

Anatol Korkodus korábban figyelmeztetett, hogy legyen hozzá kedves és barátságos, beszélgessek vele, ha majd meghozzák a kantinból az ebédet, etessem meg, aztán jólakottan küldjem be hozzá, a betegágyához. De aznap reggel udvarias beszélgetésekhez nem volt kedvem. Eszembe jutott ez is, az is, hol ez, hol az, már-már mélyebb lélegzetet is vettem, de valahányszor ránéztem, és tekintetem találkozott az övével, menten elszállt a kedvem. Inkább az suhant át rajtam: jó is lenne, ha Daniel Vangyeluk helyett most valaki más ülne itt.

A csendnek, ha tartós, és csak nyúlik, nyúlik, egy idő után hangja kezd lenni. Sistereg, sistereg, aztán amikor már harsog, mintha beléd spriccelnének, egyszer csak becsorog a füleden. Most egy darabig csak a kemence kürtője huhogott, aztán ébresztőóra kegyege, mintha szél hozná valahonnan messzi rétekről, hol elhalkult, hol fölérősödött.

Végre Charlotte macskám megkaparásztta az ajtót. Kitértam előtte, de nem jött be, csak fejét ide-oda forgatva, alig hallhatóan nyávogva bámult, szimatolt befelé. Titokzatos lény volt, önfejű, zárkózott, mint mind a sárga bundájú állatok. Fölbontottam két májkonzervet, és átcsalogattam a hátsó udvarba. Elrekesztettem a gabonatarlóba, ahonnan nem tudott kiszökni.

A szomszédos fásszínben egy kosarat tőzeggel raktam tele, rá némi gyújtózt, azzal tértem vissza. Újságpapírba olajos fűrészpport csomagoltam, begyújtottam vele a főzőkemencébe, aztán amikor a tűz lobogni kezdett, vékony fát, majd néhány tuskó tőzveget dobtam rá. Ráérősen, kényelmesen tettem, mintha csak az idő múlásában reménykednék. Még csak reggel volt.

„Miért nem engedted be, ha egyszer nyávogott?”

„Ma a kamrában a helye. Kapunk néhány tengerimalacot, nem szeretném, ha találkoznának.”

Kibontottam a papírzacskót, benne a két túrós lángossal. A meleg gesztenyét a zacskóból az asztalra, a szutykos viaszosvászonra ürítettem. Meghéjaztam egyet, s miközben bekaptam, mutattam Daniel Vangyeluknak, vegyen, ne kínáltassa magát. Előbb a lángosból tépett magának egy csücsköt, aztán a gesztenyéhez nyúlt. Ímmel-ámmal látott hozzá, hámozgatta, apró darabokat tört belőle, a szájába dugdosta, és szopogatni kezdte.

„Nincs valami sok fogad. Csak azért, mert ahogy látom, jobban is átsülhetett volna. Amit nem bírsz megrágni, nyugodtan köpd ki.”

„Ne izgasd magad. Az ínyemmel rágok. Amíg ki nem nőnek.”

„Hogy kinőnének? Ezt miből gondolod?”

„Injekciókat kaptam a dokitól, azt mondta, azok kinövesztik.”

„Arról mi itt nem tudtunk, hogy nincs minden rendben veled. Pedig jó lett volna az ilyesmit előre tudni. Addig is, a karanténban majd kérj kímélő étrendet. Mi történt a fogaddal?”

„Legyen az most már mindegy.”

„És arról sem hallhatnék egy-két szót, hogyan kerültél be az intézetbe? Persze csak úgy nagy vonalakban.”

„Nem. Arról sem.”

„Igazad van, ne is beszélj róla soha senkinek. Jut eszembe, Anatol Korkodus kérdezteti, örülsz, hogy kiengedtek?”

„Nem tudom, ki az.”

Az öregem ajtajára mutattam.

„Az, aki megérezte, hogy ma érkezel, nem pedig holnap. Ha kipihented magad, kopogj be hozzá. Mielőbb beszélni akar veled.”

Gyanakodva rám emelte tekintetét, de közben látta a szám elé tartott mutatóujjamat, ezért ha akart volna is, már nem kérdezett semmit. És hogy jobban megértse, hogy Anatol Korkodusról nem beszélgetünk, bekapcsoltam a rádiót.

„Mit szólsz hozzá? Ez Maya. Maya Miklovitz énekel. Ismered?”

Rám pillantott, válla megrándult, de válasza nem méltatott. Én azért folytattam:

„Mégis, mit gondolsz, van ilyen név? Elhiszed, hogy a saját neve, vagy csak úgy kitalálták neki?”

„Ejnye, te most szórakozol velem.”

„Bocsáss meg. Csak úgy kérdeztem. És most egy órácskára magadra is hagylak. Pihengess, eszegess, meghallgathatod a híreket.”

„Menj, ha dolgod van, örülök, ha egymagam vagyok.”

Reggelente, amikor körsétámra indulok, a közmosodában kezdek, ellenőrzöm a tisztaság állapotát, hogy fölmosták-e a kőpadlót, kisúrolták-e a teknőket, aztán megnyitom a meleg vizes csapokat az ingyeneseknek, a helybéli rászorulóknak. A meleg vizet a Paltin oldalából, a hőforrásokból kapjuk, de éjjel az állástól a csövekben meglehetősen kihűl, reggel a nyitás után még sokáig legfönnebb langyos víz csorog a csapokból, ezért is nyolctól tízig a mosás ingyenes. A tehetősebbek délelőtt tiztől jönnek a szennyesükkel, ők már forró vizet kapnak, és természetesen fizetnek. Ha végeztem a mosodánál, bekukkantok hírekért a készenléti osztaghoz, ha jó a hangulat, kártyázunk vagy ostablázunk egyet, végül a folyópart következik. Nemrég beindult a zajlás, látnom kell, hogy a sebesen sodródó jégtáblák tettek-e valamilyen kárt a mérőlécekben.

Kibaktattam hát a Jablonkára, a kopasz fűzek alatt végig a parton a Czervensky őrházig, majd tovább egészen a Czervensky révig, az egykori Czervensky vízimalomhoz a romos omladékot szemügyre venni. Balwinder ősz végén, bár megtehetette volna, hiszen évek óta ez a dolga, elfelejtette a vízimalom zsilipjeit idejében megnyitni, ezért befagytak még az igazi tél érkezése előtt, többet meg sem lehetett őket mozdítani. A jég hízni kezdett, lassacskán fölpúposodott, átbukott a zsilipen, a víz pedig csak jött és jött, először csak a malomkerék dermedt bele a kristály áradatba, amely később az egész boronaépületet körülölelte, hogy még a zsindelyfedélről is hatalmas jégcsapok, a tél rémisztő agyari villogtak. Mintha üvegbe lett volna zárva, egy ideig teljes épségben állt ott, hogy naponta többször is kimentem a menekülés közben belefagyott egereket megnézni, amint a jégréteg nagyításában óriási szemekkel bámulnak a rájuk váró semmibe. De egy napon vége lett az egésznek: a jég szorításában a boronaépület egyszerűen összeroppant, a fagyott törmelék most halomban állt a berendezés maradékával.

A mérőlécek körül, ahol az egyik hőforrás vize gőzölögve a folyóba ömlik, és ahol nyaranta lomha fekete örvény kavargó, a jég vékony, üveges kérge alatt, a hínár imboly-

gó fonalai között, mint a víz alatti ismeretlen világ üzenetei, már csillogó buborékok vándoroltak. Ébredezett a folyó, partján sárgulgattak a fűz vesszői is, a tél végi zord, fagyos hajnal után mintha már illatos szellő csordogált volna a Paltin lejtői felől, egy-egy váratlan fuvallat már a hegyen túli síkságok földszagából is hozott egy keveset. Valahol az oszladozó köd pamacsai mögött ott bujkált a nap, megpendültek az ereszek, csordogáló fekete erek csillogtak a fagyott földön.

A Man-Gold udvart is az olvadozó zúzmara sárga csillogása lepte be. Itt volt valamikor a Man-féle ruhasztító, egész addig, amíg Anatol Korkodus fejébe nem vette, hogy a Paltin hőforrásaiból csöveken levezetteti a meleg vizet az elhagyott zsinagógába, körben a fal mentén egy sor kőteknőt épített, és az egészet berendezte ingyenes közmosodának, ahol majd legfeljebb a gazdagok fizetnek. Gregor Man nem zárt be, hanem eladta vigéceknek a mosógépeit, a szárítókat, a vasalóasztalokat, s az így szerzett pénzen, megérezve az idők szavát, beszerzett két pogácsasütő kemencét. Itt uzsonnázni is lehetett, télen a lépcsőkön, a nyitott bejárat előtt hatalmas kondérból mézzel, szegfűszeggel izesített forró teát mértek.

Kezemben egy gőzölgő bögrével körbesétáltam az udvaron. A fodrász még nem nyitott, Isac Gold ablakai is még feketén csillogtak, de átellenben, a beteggondozóban, mintha rendelének, égett valamennyi lámpa. Beteget ilyen korán még nem fogadtak, a páciensnek kikészített támlátlan széken most Vaneliza Nikonuk alprefektusnő ült, a kis cinege démon, Nika Karanika gondozónő fésűvel, ollóval a kezében a haja körül foglalatoskodott. A fakó, sprőd hajat ujjai közé csípve éppen rövide, fiúsra stuccolta, és hogy jobban vágjon, rá-ráköpött az olló élére. Bár nagy meleg odabenn még nem lehetett, megérezhette a közelgő tavaszt, térdig érő világoskék gondozónői köpenye alatt már nem hordott harisnyát, pántos papucsban állt ott, ha néha bicegve körbejárta a széket, meztelen lábfejen az alprefektusnő levágott tincsei között gyöngyházzsínűre festett körmei csillogtak. Nika Karanika kissé bicegett, erről különféle mendemondák, közöttük alig hihetők is keringtek. Az egyik ilyen egy késről szólt, melynek pengéje beletört a gerincébe, és idegeit bökdösve máig ott lapul a csigolyák között.

Miközben lila erekkel futtatott csupasz lábán feledkeztem, márvány térdétől alabástrom bokájáig, félbehagyta a stuccolást, és vattával kezdte dörzsölni Vaneliza Nikonuk fejbőrét, homlokától le a nyakáig. De egyszer csak azt is abbahagyta, az ablakhoz jött, kinyitotta. Kidugta a fejét, hogy szavait az alprefektusnő ne hallja. A vattából, amelyet még mindig a kezében tartott, petróleumszag áradt.

„Történt valami, Adam?”

„Semmi az égvilágon. Amint látja, csak a teámat iszogatom.”

„Gondoltam, mondani akar valamit. Hallom, kaptak egy új gyereket. Hogy külsőre nem valami tetszetős, és télvíz idején mezítláb jár.”

„Van igazság benne. Nem is bánnam, ha már túl lennék ezen a napon. Mikor beszélhetnek bizalmasan a kisasszonnyal?”

„Valamikor. De most megkérném, álljon odébb, mert az alprefektus asszony nem szereti, ha kezelés közben bebámulnak az ablakon.”

A rendelő alatti pincében a tatárok boltja már nyitva tartott, egy szőnyegen elnyúlva Akimova és Akimofte bóbiskolt a portékája között. Hamilcar Nikonuk körzeti megbízott nemrég kiderítette róluk, hogy álomkórosak, holott csak megrögzött vízzipipásak voltak. Valahányszor megszívták magukat, utána egy darabig rendszerint ernyedten, tág

szembogárral meredtek a világra. A pincehelyiségben, elegyedve a műbőrszaggal, most is édeskés-kesernyés füstszag lebegett. Táskák, övek, derékszíjak mellett főleg műbőr-szagú egyforma fényes, fekete cipőket árultak, de a készlet mögött egy egész polc, három sorban kék, zöld és fekete gumicsizmával volt tele. Találomra kiválasztottam egy pár feketét, egy olyan közepes méretűt, aláírtam a számlát, amit majd a hivatal kifizet nekik.

Daniel Vangyeluk közben kiszemelte magának a lócát pihenőhelyül, a kemence közeléből az ablak alá húzta, hanyatt dőlve hevert rajta. Ledobtam eléje a csizmát, de ő kényszeredetten, mintha nem is neki szánám, éppen csak odapillantott. Kértem, hogy próbálja fel, válasszon hamar egy párat a dróton száradó kapcák közül, de azt mondta, nem szeret gumicsizmában járni, egyébként is már így ránézésre sem az ő mérete. Ajánlottam, ha valóban túl nagy, tömje ki újságpapírral, ha pedig éppenséggel drágábbra vágyik, az első keresetéből majd vásárol magának a tatároktól kedvére valót.

Intettem az ajtó felé, ami mögött Anatol Korkodus lakott.

„Jártál benn nála?”

„Még nem. Azt mondtad, akkor menjek be, ha kipihentem magam.”

„Ne halogasd. És az előbb nem válaszoltál: örülsz, hogy kiengedtek?”

„Nem volt rossz odabenn. De most már én is kérdeznék valamit, mondd csak, kiféle, miféle vagy te itt?”

„Hát láthatod. Az, aki kimegy elébed a vasútállomásra, aki neked a fázós lábadra egy pár vadonatúj gumicsizmát hoz. Kíváncsi vagy még valamire?”

„Csak azért, mert akkor máris kérnék valamit. Mielőtt bemennék hozzá, mond meg az illetőnek, ha van szavad nála, hogy mindenképpen a madarakhoz szeretnék kerülni.”

„Miféle madarakra gondolsz?”

„A madaras részlegre. Ahol a vonuló madarakkal foglalkoztok. Az intézetben eljárta a madaras körbe, és részt vettem közös madármegfigyeléseken is. Balmos főnevelő azt mondta, ha tényleg meg akarok javulni, kérjem mindjárt, hogy a madaras csoporthoz osszanak be. Hogy ott majd megnyugszom, és akkor nem lesz sok baj velem.”

„Tényleg ezt mondta?”

„Szó szerint. Hogy nekem való helyet ennél jobbat ő nem tud.”

„Hm. Hát nem tudom. Nem tudok madaras osztagról. Mifelékn nincsenek madarak.”

„Ej, ne csináld ezt.” Felállt a padról, kezét a zsebébe téve szürkés-kék tekintetét hosszasan rám szegezte, miközben nagylábujja idegesen föl-kunorodott. „Mi az, hogy nincsenek? Csak nem akarod jobban tudni, mint azok ott Monor Gledinben?”

„Vedd ki a kezed a zsebedből, és ülj szépen vissza. Lehet, hogy Balmos főnevelő neked szó szerint ezt mondta, de mindent ő sem tudhat. Nincsen madaras osztagunk. Mivelhogy itt madarak sincsenek. Voltak, de amikor valakik kezdték tűzoltó fecskendővel lemosni a fákról a fészkeket, balsejtelmük támadt, és a nyár kellős közepén fogták magukat és elköltöztek. És még valami: azóta, hogy a Viniczai-tavak kiszáradtak, a környéket a vonuló madarak is elkerülik.”

„Csak bosszantasz. Egy szavadat sem hiszem.”

„Pedig tudhatnád, a madár érzékeny lélek. Ha megérzi maga körül a bántó szándékot, fogja magát, és elrepül, ilyen a természete. Ez történt. A szajkóktól a pintyekig az összes, az öreg varjakat kivéve. Azért, ha ez a kívánságod, természetesen megmondhatom Anatol Korkodusnak. Bölcs ember, biztos kitalál valami neked valót.”

Daniel Vangyeluk újra elnyúlt a padon, néha rám pillantott kételkedőn, reménykedve, mintha a vonásaimat lesné, mikor enyhülnek meg, vagy hátha váratlanul mégis

mondani találok valami olyasmit, amitől már csak mosolyogni tud mindazon, amit addig hallott.

Bár az ebédidő még messze volt, lesepertem a gesztenyehéjat az asztalról, vizes ronggyal letöröltem a viaszosvászon abroszt, és két személyre megterítettem.

„Amíg meg nem jártad a karantént, nyilvános helyen nem mutatkozatsz, ezért is mára házhoz rendeltem a kantinból az ebédet. A péntek hústalan nap, ilyenkor választhatsz a káposzta és grízes tészta között. Káposztát rendeltem, van benne rendszerint krumpli is, de piríthatok alája egy kis húsos szalonnát, ha szereted.

Hallgatott, mintha nem is hallaná, amit mondok.

„Látom, a falaknak beszélek. Most lóगतod az orrod, de meglátod, Anatol Korkodus keres majd valami neked valót. Kitalálhatnál valamit, amivel visszacsalogatod legalább az énekes madarakat. Visszanyerni a bizalmukat, az lenne valami.”

Letöröltem a párát az ablaküvegről. Odakünn megenyhülhetett az idő, csorogtak az ereszek. Balwinder behúzódott a fedett színbe, a homokfutó ülésén pihent, onnan fürkészte az udvart. Fejemre csaptam az ellenzős, tájvédelmi egyensapkámat, és kimentem.

„Mondja, mi a fene ez? Magának ma nincs az égvilágon semmi dolga?”

„Nincs.”

„Netán Augustinéknak is elvitte már az ebédet?”

„Képzeld, ma hideget esznek.”

„Akkor is. Erről be fogok számolni Anatol Korkodusnak.”

„Örülni fog neki.”

Még vigyorgott is hozzá egy kicsit.

Benyitottam Anatol Korkodushoz. Bár korábban azt mondta, ágyban marad, most ruhástul, csizmástul feküdt az ágyán. Fésületlenül, nyirkos homlokkal; rövid, borzas szakálla minden lélegzetvételnél megremegett. Most is csak az ágy egyik felét foglalta el, a másik mellette üresen maradt. Anatol Korkodus csak az ágy felét használja, azóta, hogy Roswitha elhagyta.

„Kicsit kóvályog az agyam, töltenék magamnak egy pohárka pálinkát.”

Az öregem csak fél szemmel intett a szekrény felé, ahol a szederpálinkáját tartotta.

Töltöttem magamnak kétszer is, háttal Anatol Korkodusnak, hogy ne lássa, ahogy a kezem remeg.

„Balwinder bezsongott, vagy tud valamit. Nem csinál semmit, csak áll, lófrál, vigyorog.”

„Ne foglalkozz vele. Kivett magának három szabadnapot.”

„És ilyet még nem látott, a kölyök festi a haját. Amúgy rendezen barna volna, de ő valamivel olyan sárga csíkokat festett belé. Kerítek neki valami ócska sapkát, fülig behúzom neki, úgy kísérem be a karanténba, hogy ne lássák. Maga tényleg beszélni akar vele, vagy ha megjártam a Boursin-tanyát, máris indulhatunk?”

„Hogyne beszélnek vele. Azért hívtam ide. Jöjjön csak be mielőbb.”

Úgy dél felé hallottam a kaput, utána az edények koccanását a küszöbön. Egy gyerek meghozta az ebédet a kantinból. Bevettem a kosztos csészéket, tettem néhány aprófát és tőzegdarabot a tűzre, aztán leakasztottam a bekecsemet.

„Ha nem elég meleg, pihentesd a kályha szélén egy darabig. Néha rázogasd meg a lábast, nehogy az alja odakapjon. Ha elkészült, tálalj magadnak, és egyél, mert nekem most mennem kell. A péntek délelőtt a Burszen kisasszonyé.”

„Menj, ha dolgod van. Nem olyan nagy baj, ha nem vagy itt.”

„Mondd csak, véletlenül nem tudsz magyarul? Ha valamennyit is tudnál, órákat adhatnál neki. Nem valami fiatal már, de az ilyen szikkadt asszonyokban mindig pislákol valami.”

Daniel Vangyeluk sokáig nem válaszolt, csak méregetett jeges pillantásaival.

„Ugyan, mit akarsz most ezzel?”

Miközben magamra kaptam a bekecsem, folytatni próbáltam:

„Átvehetnéd a helyem. Megelégszik azzal is, ha csak fölolvastol neki. Hogy zsongják körül az idegen szavak, annyi.”

De nem volt kinek beszélni.

A péntek délelőtt évek óta a Klara Burszené. A kisasszony egy kicsit haragszik Verhovinára, csak ünnepekkor jár le a telepre, ezért hetenként egyszer bevásárolok neki, és vállamon egy átalvetővel kiballagok hozzá a Boursin-tanyára. Útközben kikölcösznök csak úgy találomra egy-egy magyar nyelvű könyvet a régi evangélikus könyvtárból, és azt is elviszem neki. A kisasszony nem tud magyarul, mégis csak úgy falja őket. Ha megérkezem az átalvetővel, hónom alatt a könyvvel, leültem, és megkér, hogy amíg bodzaszörpös palacsintát süt nekem, olvassak föl legalább egy oldalt a hozott könyvből, ilyenkor még az edény koccanásait is kerüli, hogy még egy szótag se szálljon el nyomtalanul. Hiába az egész, nem ért belőle semmit, de ő leeresztett szemhéjjal megilletődve hallgatja. Néha közösen próbáljuk kitalálni, miről szólhat a rész, amit fölolvastam, de nem jutunk semmire.

Nemrég bánatában fölkereste Aliwanka asszonyt, aki egy frissen telesírt, könnytől lucskos zsebkendőből jövendölt neki. Hogy egy katonatisztet lát, aki a Medvaya hágói felől közeledik, át a behavazott bérceken, és személyesen őt, Klara Burszen kisasszonyt keresi. És az illető katonatiszt csak magyarul tud. Azóta mindenáron magyarul akar tanulni. De Verhovinán kevesen laktak magyarok, belőlük is mára, sárguló, porladó lapokkal csak néhány régi könyv maradt.

Ezen a délelőttön is tarisznyámból előkaptam a hozott könyvet, és miközben a palacsintát sütötte, odaültem olvasni. A legelső fejezet egy Ozorai Pipó nevű illetőről szólhatott, mert a neve többször is előfordult a szövegben. Más nem derült ki róla, egyébként sem ment az olvasás ezen a délelőttön, akadozva, egy-egy szónak többször is nekirugaszkodva nyögtem ki egymás után a mondatokat. A végén, amikor péntek lévén egy kis papírcetlire írva átadta az arra a hétre megjátszani kívánt lottószámokat, hűvösen megjegyezte:

„Jól látom, hogy ma kissé hajszolt, zaklatott? De nem csodálom, hiszen meg kell barátkoznia a gondolattal, hogy hamarosan egyedül marad.”

„Klara kisasszony most kire, mire gondol?”

„A bácsikájára, vagy kicsodája az, akinél lakik. Akit hamarosan le fognak tartóztatni.”

Bámultam rá, kicsit megértőn szánakozva, megszokhattam már, hogy olykor képes a legvadabb badarságokkal előhozakodni. Mára is kitalált valamit, pont ő, aki karácsony óta nem járt lenn a telepen.

Máskülönben az is igaz, ha valakit Verhovinán az éjszaka legcsöndesebb órájában a legnagyobb titokban elvittek, reggelre már mindenki tudta. Azt is, hogy nem látják többé soha.

Anatol Korkodus még előző este megkért, hogy jártamban-keltemben hozzak el neki Pochoriles fogadóستól néhány tengerimalacot. Útba ejtettem hát A Két Cefréhez cím-

zett fogadót, gondoltam, váltok néhány szót unokahúgommal, a kis vörös Danczurával is. Unokahúgomat éveken át tartó könyörgésemre Anatol Korkodus a Monor Gledin javítóból hozatta ide, és most Edmund Pochorilesnél szolgált a Két Cefrében. A fogadós nemrég kapott Hamilcar Nikonuk körzeti megbízottól két tucat amerikai tengerimalacot, ezekből hat példányt odaíért Anatol Korkodusnak. Az öregem a hátsó udvaron az őszi nagy tyúkvész után üresen maradt ketrechen már almot is készített nekik.

A fogadóban Pochoriles a bodega fölötti emeleten kiadó szobákat is tartott, a szobák ablakából át lehetett látni a szemközti Man-Gold udvarra, szemmel lehetett tartani az egész piacot. Az ablak mögül két kopaszra nyírt, kámzsás ember bámult kifelé.

A két csuklyás vándoröltözéket viselő egyén jó két hónappal korábban, az óév utolsó napján érkezett a telepre, fölkeresték a fogadót, és mindjárt kivették a térre néző két ablakos szobát. Azt állították magukról, hogy szerzetesek, és gyógyítani jöttek Verhovinára. Kerítésekre ragasztott, szélben lobogó kis cédulákon hirdették magukat, hogy rendelnek reggeltől estig, de még senki sem fordult hozzájuk. Sápadtak voltak, avas szagúak, nyirkosan csillogott a bőrük, a templomban mise alatt az egész padsor üresen maradt mellettük. Demján és Kozma néven jelentkeztek be a fogadóba, mint gyógyító szerzetesek, de ki tudja, miért, senki nem hitt nekik. Most is álltak az ablakban, lehetetük párja mögül bámultak kifelé, egyenesen a Man-Gold udvarba.

Danczura unokahúgomat a folyosón, sepregetés közben vödrök, felmosórongyok között találtam. Kérdeztem, van-e valami újság, tud-e nekem valami újat mondani az idegenekről, mire kiderült, hogy azok újra megalkudtak Edmund Pochorilesszel, hogy kapjanak valamelyes kedvezményt, és még két hónapra előre kifizették a szoba bérét.

Danczura átkísért a fogadó gazdasági udvarára, ahol egy ruháskosárban, lekötözött háló alatt hat darab tengerimalac remegett.

Útban hazafelé, hónom alatt a kosárral újra betértem a Man-Gold udvarba.

A beteggondozóban most is égett a lámpa. Kivártam az utolsó beteget, és bekopogtam a rendelőbe. Nika Karanika, amikor megpillantott, látván, hogy nem valamelyik beteget keresi, kilépett az ajtó elé, és becsukta maga mögött. Világoskék köpenyét már levetette, most a homokszínű ködmönke volt rajta, gallérján sötétkék és fekete gyöngyfűzerekkel. A petróleumszag elszállt, most a gallérja alól, a melle rejtekéből a kardamon bódító illata áradt.

„A két illető még két hónapra kifizette a bért, még két hónapig biztos maradnak. Egész Verhovinából csak a maga személye érdeklí őket, egyéb semmi. Hogy abból a kis bicegéséből csakis ők tudnák meggyógyítani. Ha valami kis tárgy beszorult volna oda, a derekába, akkor egyes-egyedül ők azok, akik képesek onnan kivenni. Valahányszor leülnek a teremben étkezni, ezt ismételik halkán suttogva a pincérnek, csak azért, hogy a maga fülébe jusson. Így megy ez az év első napjától fogva, azóta, hogy ideérkeztek.”

„Akkor biztos majd engem is fölkeresnek. És hátha tényleg ki tudják onnan piszkálni?”

„Csak jobban belenyomnák. Mert ezért jöttek ide. Nem bírnám ki, ha történne magával valami.”

„Ugyan.”

„Értsen meg, rossz napom van ma, de nagyon.”

„Menjen szépen haza, Adam. Egyszer majd beszélgetünk. És tudja, mit? Egy betegemtől ma egy hosszú, keskeny poharat kaptam, de mivel én csak vizet iszom, magának ajánlázom.”

Nika Karanika kihozta a rendelőből a selyempapírba csomagolt poharat, és mivel a kezem foglalt volt, a remegő tengerimalacok fölött a bekecsem zsebébe nyomta.

„És hogy baja ne essék...”

Ezzel ujjbegyét megmártotta kinyújtott nyelve hegyén, és három hűvös keresztet rajzolt a homlokomra. Először történt, hogy megérintett.

A kosztos edény benne a három adag káposztával ugyanott állt a tűzhely szélén, ahol hagytam. Mivel a tűz közben kialudt, alágyújtottam, aztán amint megmelegedett, táltam magamnak. Daniel Vangyeluk terítéke érintetlen volt, nem vett magának, látzott, semmihez nem nyúlt. Most is a ládán feküdt.

Szóltanul ettem, elmostam a tányért, kicsomagoltam a papírból a kis üvegkelyhet, amit Nika Karanikától kaptam, és csak ezután jegyeztem meg:

„Kényes lehetsz a gyomrodra, hogy meg sem kóstolod. Ha már a káposzta nincs a gusztusodra, legalább a krumplit kihalászhattad volna belőle. Olyan nincs, hogy valaki a krumplit nem szereti.”

„Nem vagyok éhes.”

„Jártál odabenn?”

„Behívott. Azt mondja, nem biztos, hogy be kell költözöm oda abba a karanténizébe, ahogy ti hívjátok. Ha be is költözöm, előtte még lenne egy kis dolgom.”

„Akkor láss hozzá mielőbb. Addig kiállítom a papírjaidat a felvételhez, és majd személyesen bekísérlek. Biztos, hogy jól értetted? Azt, hogy lehet, nem is kell beköltözni?”

„Azt mondja, ezt rám bízta. Hogy majd útközben eldöntöm, hogy akarok vagy nem akarok. Merthogy elküldött egy helyre. Hogy menjek ki a gáthoz, azt mondja. De látod, még el sem indultam.”

„A gáthoz? Ha most elindulsz, sötétedésig mindenképp megjáród.”

„Azt mondja, keressem a gátnál Duchovnik gátórt. Úgy hívják, azt mondja. Merthogy elege van belőle. Azt mondja, szeretné, ha történne vele valami. A gátórral.”

„Jól hallottad? Szó szerint ezt mondta?”

„Ezt.”

„Akkor indulnod kellene. Mert ha visszatérsz, legkésőbb az esti zárásig lajstromba kell, hogy vegyenek.”

„De mondom, az is lehet, nem jövök már ide vissza. Ha jól értettem az öreget.”

„Te beszéltél vele. Fogalmam sincs, mire gondolhatott.”

Anatol Korkodus most is ruhástul, csizmástul hevert az ágyán, ősz haja a homlokába lógott, szakálla fésületlenül meredezett. Leültem vele szemben, és miután hiába vártam, hogy rám néz, megszólaltam.

„Meghoztam a malacokat.”

Csak egy mély lélegzetvétellel válaszolt. Később folytatni próbáltam:

„Két koromfekete van, és négy tarka. Érett példányok, nem nőnek tovább, bármikor le lehet őket vágni. Csak nehogy Charlotte szemet vessen rájuk.”

Aztán tovább:

„Az alprefektusnő rövidre vágatta a haját, és bekenette magát petróleummal. Úgy látszik, tetves.”

Anatol Korkodus hallgatott, keze meg-megrándult, mintha legyintene. Odakünn néha pengett egyet-egyet az eresz. A konyhában nagy csönd volt, behallatszott az ébresztőóra ketyegése. Tenyeremmel letöröltem a párát az ablaküvegről, kinéztem.

„Na, most végre elment. Lehet, hogy szabadnapos, de akkor sem tudom, miért kell egész nap a kerítés mentén ácsorogni. All, áll az udvar közepén, és csak bámul vigyorogva. Eddig nem csinált ilyet. De most már nem látom sehohol. Jó lenne, ha elővinné, és beszélne velem.”

Köhintettem, és halkabbra fogtam:

„És nem tudom, magának fölűnt-e, de már legalább két hete, hogy nem csörög a telefon. Olyan nagy, nagy a csend. Úgy látszik, mostanság senki sem akar magával beszélni.”

Anatol Korkodus most sem pillantott föl. Ez azt jelentette, egyáltalán nem érdeklődik, amiket mondok, vagy még inkább azt, hogy mindezeket ő is tudja. Akkor sem nézett rám, amikor jó későre megszólalt:

„Elment?”

„Nem hallottam az ajtót. De én ha nagyon akarok, átlátok a falon. Elment már jó félórát, mindjárt azután, hogy bejöttem ide magához.”

„Mit gondolsz, megteszi, amire kértem?”

„Nem tudom, Anatol Korkodus. Nem tudom, miért kérdez tőlem ilyeneket.”

„Mégis.”

„Nem tudom. És azt sem, hogy mi a fene tetszett meg magának ebben a gyerekben. Hogy pont ezt kellett idehozassa.”

„Éppenséggel semmi. Pont az.”

„Nem jó dolog magától ilyesmiket hallani.”

„Ugyan. Egyszer mindenkiről kiderül valami.”

„Nem tudom, mi ütött magába. Korábban nem csinált ilyeneket.”

„Ne törődj vele. Kapott egy kis pénzt, bárhova elmegy, nem lesz gondja egy ideig.”

„És itt az olvadás, a szivárványosaknál nemsokára kezdődik az ívás ideje. Van már új gátör, egy megbízható tómaster, aki beugrik a Duchovnik helyére?”

„Nem kell oda már senki. Valaki, egyszer majd megtudod, hogy ki, még az ősszel árkot ásott, hogy a meddőhányók alól a víz beszivárogon a tóba. A döglött pisztráng vastag rétegben áll a jég alatt. Valamelyik nap kimész Balwinderrel a gáthoz, és ha kiolvadtak, megnyitjátok a zsilipeket, leeresztitek a tóból az egész vizet.”

„Jó, kimegyünk, amikor csak mondja. De ha maga most mégis meggondolná magát, fölnyergeltetek egy lovat, és még mielőtt ráakad Duchovnikra, utolérem. Vissza-hozom, és bekísérem a karanténba.”

„Ugyan. Nem értesz semmit. Erről most már szó sem lehet.”

A konyhában a tűz már rég kialudhatott, a szellőző és a kémény járatai között a légvonalat hurogott, az ébresztőóra ketyegése olykor fölerősödvé, mint valami betévedt bogár, megütözve a falakon ide-oda röpdösött. Egy darabig az asztalon könyököltem, öklömmel égő szemem sarkát dörzsölgettem. Szó, ami szó, előző este óta nem sokat aludtam.

Egyszer hirtelen, csak egy pillanatra fölkaptam a fejem, tekintetem épp az üres ajtófélfára esett. Oda, ahol mindig Charlotte pórása lógott. Ott lógott még akkor is, amikor bementem Anatol Korkodushoz. De most nem volt ott. Fölálltam, és közről is megnéztem a helyét, az üresen meredező szöveget. Elment hát Charlotte.

Az a pár gumicsizma, amit a tatároknál vettem, úgy, ahogy odadobtam, most is ott hevert a lóca előtt. Pedig odafönn a gátnál még áll a hó, az odavezető út olvadékos, lattyakos, a kaptató pedig jeges. Daniel Vangyeluk már jó messze járhatott. Meztőláb indult el megkeresni a gátör Duchovnikot.

Piszok egy nap volt, az asztal mellett könyökölve vártam, érkezzék el végre az este. Arcom közelében, derekán az ablak görbe tükörképével egy karcsú kis pohár csillogott. Az a karcsú kis kristálykehely, amellyel a cinege démon Nika Karanika aznap meg-

ajándékozott. Amint rámeredtem, nedves tekintetem előtt körvonala olykor megkettőződött, megremegett, aztán hol közeledett, hol távolodott, elhomályosult, vagy tűndökölt újra föl-fölragyogva, végül az álom közeledtével, mintha egész nap erre a kristályhangra vártam volna, megszólalt, és búgni kezdett.

Takács Zsuzsa

A TEST IMÁDÁSA

Mikor már búcsúzóul szeretkeztek,
és nyitott szemmel figyelte a látványt,
kéjesen meg-megvonaglott, eltorzult
az arca, szinte sikoltozott az aktus
gyönyörétől, a pusztítás és a pusztulás,
a rongálás, a hidak fölégetésének örömétől,
az idő kerekének megakasztásától, a küllők
elferdítésétől, a bőrükbe fúródó fém-
szilánkok sebző táncától, a kötelékeken
ejtett ezer vágástól, végső szétnyisszantásától,
a testére zuhanó test rokoni idegenségének
felismerésétől, a mozdulataikból áradó
eltökéltségtől. Sírt örömeiben testükből
a szeretet sóhajtásszerű távozása miatt,
sírt, mert úgy vélte, az felel, akit most
büntetnek, a hónapok óta érzett,
alattomosan terjedő fájdalomért, a lélek.

Bertók László

SZEMÉLYISÉG, AHOGY ESIK SZÉT

Személyiség, ahogy esik szét,
s el-elkapja még egy-egy részét,
s próbálgatja, mint az egészet,
és nem érti, hogy ki a részeg,

s a pillanat, ahogy magára,
rádöbben a katasztrófára,
s menekülne, hogy igen, nem, de,
s ellene fordul minden tette,